

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я**
для здобувачів вищої освіти 4 курсу денної форми здобуття освіти
освітньої програми «Фармація»
спеціальності «226 Фармація, промислова фармація»
галузі знань «22 Охорони здоров'я»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ВИКЛАДАЧІ

**ДЕМЧЕНКО НАТАЛІЯ
ВОЛОДИМИРІВНА**

E-mail:
demchenata@ukr.net

1. Назва закладу вищої освіти та підрозділу: *Національний фармацевтичний університет, кафедра організації та економіки фармації*
2. Адреса кафедри: *м. Харків, вул. Валентинівська, 4, 3-й поверх, т. 0572-67-91-70*
3. Веб-сайт кафедри: <http://economica.nuph.edu.ua/>
4. Інформація про викладачів:

ДЕМЧЕНКО Наталія Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри організації та економіки фармації Національного фармацевтичного університету. Досвід науково-педагогічної діяльності – 18 років. Наукові інтереси: економіка, фармація, глобальна економіка, фінансовий менеджмент та інвестування, управління проектами, управління фармацевтичними підприємствами.

5. Консультації : *Консультації проводяться на платформі ZOOM відповідно до графіку <https://economica.nuph.edu.ua/>*

6. Анотація освітньої компоненти:

Освітня компонента «Основи економіки фармацевтичної галузі» є підґрунтям для подальшого вивчення організації та економіки фармації, фармацевтичного маркетингу та менеджменту, соціальної економіки, фармакоекономіки, що передбачає інтеграцію викладання з вище зазначеними дисциплінами на формування умінь застосувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності. Переваги вивчення дисципліни полягають у набутті ринково-економічного мислення здобувачів вищої освіти, з'ясуванні ролі економічної теорії у формуванні економічної політики та економічному регулюванні, засвоєнні методології економічних досліджень для розуміння тих ринкових перетворень, що відбуваються у національній економіці та фармацевтичній галузі. Особливістю дисципліни є її динамічність з огляду на зміни соціально-економічної та політичної ситуації в країні, кон'юнктури ринку, змін у законодавстві тощо.

7. **Мета викладання освітньої компоненти:** *сформувати у здобувачів вищої освіти економічних знань, логіки сучасного економічного мислення і економічної культури, навчання базовим методам аналізу економічних процесів у фармацевтичній галузі, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою професійною діяльністю.*

8. Компетентності відповідно до освітньої програми:

Soft-skills / Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і бути сучасно

навченим.

ЗК 12. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Hard-skills / Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 9. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та вироби медичного призначення відповідно до чинного законодавства України.

ФК 11. Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових у світовій практиці, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів.

9. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 20. Здійснювати комплекс організаційно-управлінських заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту. Здійснювати усі види обліку в аптечних закладах, адміністративне діловодство, процеси товарознавчого аналізу.

ПРН 23. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків.

10. Статус освітньої компоненти: вибіркова

11. Пререквізити освітньої компоненти: для успішного навчання та опанування компетентностями з даної освітньої компоненти здобувачу вищої освіти необхідні знання, вміння та навички з історії України, філософії, вищої математики та статистики, фармакоеконіміки.

12. Обсяг освітньої компоненти: 3 кредити ECTS; кількість годин на освітню компоненту – 90: 4 години лекцій, 8 годин практичних занять, 78 годин самостійної роботи.

13. Організація навчання:

Формат викладання освітньої компоненти:

Зміст освітньої компоненти:

Змістовий модуль 1. Загальні основи економіки. Ринкова економіка.

Тема 1. Економічний базис охорони здоров'я, її завдання та особливості в умовах ринкового господарства.

Об'єкт, предмет, функції економіки. Економіка охорони здоров'я як галузь науки та практики. Місце економіки охорони здоров'я в структурі економічної науки. Передумови виникнення економіки охорони здоров'я як нової наукової дисципліни. Історичний аспект, проблеми й сучасність. Сутність та основні види економічних потреб. Піраміда Маслоу. Економічні блага та їх класифікація. Здоров'я як економічна категорія. Економічні інтереси та їх взаємодія. Види виробничих ресурсів. Сутність та структура суспільного виробництва. Форми організації суспільного виробництва. Фактори виробництва: земля, праця, капітал, здатність до підприємництва. Економічні проблеми розвитку охорони здоров'я. Кон'юнктура ринку охорони здоров'я.

Тема 2. Економічні системи та їх рівні. Розвиток фармацевтичної галузі в умовах змішаних національних систем.

Поняття та складові економічної системи. Типи економічної системи. Класифікація економічних систем. Формаційний та цивілізаційний підходи в економічному дослідженні. Основні моделі сучасних економічних систем. Національні особливості розвитку економічних систем. Приклади функціонування цих систем у країнах з високим, середнім і низьким рівнями економічного розвитку.

Змістовий модуль 2. Макроекономіка та мікроекономіка, фармацевтична галузь в умовах глобалізації економіки

Тема 3. Державний бюджет: доходи та видатки. Податкова система. Фінансування охорони здоров'я.

Фінансова система держави. Державний бюджет як основна ланка фінансової системи держави. Основні джерела формування доходної частини бюджету. Основні напрямки бюджетних витрат. Фінансування охорони здоров'я.

Податки як економічна категорія, їх види і сутність. Бюджетно-податкова політика та її особливості.

Роль держави та передумови її втручання у сферу охорони здоров'я. Сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку сучасної системи охорони здоров'я України. Реформування галузі охорони здоров'я. Основні джерела фінансування охорони здоров'я.

Тема 4. Праця та її сутність в економічних відносинах. Ринок праці, зайнятість та безробіття.

Робоча сила як товар, ринок праці. Основні види та джерела доходів. Безробіття і зайнятість. Причини існування безробіття. Типи безробіття. Визначення «повної зайнятості». Визначення рівня безробіття. Оптимальний рівень безробіття. Економічні втрати від безробіття. Соціальні наслідки безробіття. Нерівномірність доходів і соціальна нерівність. Особливості ринку праці в Україні, попит та пропозиція на професії в охорони здоров'я.

Тема 5. Заробітна плата та системи оплати праці, мотивація. Управління трудовими ресурсами в охороні здоров'я.

Система розподілу доходів в умовах ринкової економіки. Основні види доходів. Сутність заробітної плати як товару робоча сила. Чинники, що впливають на рівень заробітної плати. Мінімальна заробітна плата. Споживчий кошик та прожитковий мінімум. Номінальна заробітна плата. Реальна заробітна плата. Загальний рівень заробітної плати. Диференціація ставок заробітної плати. Державна політика у сфері заробітної плати.

Тема 6. Глобальна економіка та міжнародні відносини. Світовий фармацевтичний ринок.

Суть світової системи господарства, її виникнення та розвиток. Основні риси та тенденції розвитку світового господарства. Основні форми світогосподарських зв'язків. Інтернаціоналізація господарського життя. Інтеграційні процеси на сучасному етапі. Економічна взаємодія національних економік на світовому рівні. Глобалізація сучасної економіки. Вплив діяльності транснаціональних компаній на світовий економічний розвиток. Особливості функціонування окремих наднаціональних структур. Світовий фармацевтичний ринок. Україна в міжнародних рейтингах.

15. Система оцінювання з освітньої компоненти:

Система оцінювання з освітньої компоненти:

Результати семестрового контролю у формі семестрового заліку оцінюються за 100-бальною, недиференційованою шкалою («зараховано», «не зараховано») та за шкалою ECTS.

Результати семестрового контролю у формі семестрового екзамену оцінюються за шкалою ECTS, 100-бальною та чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Бали з освітньої компоненти нараховуються за таким співвідношенням:

Види оцінювання	Максимальна кількість балів (% від кількості балів за модуль - для змістових модулів)
Модуль 1	
Змістовий модуль 1: Загальні основи економіки. Ринкова економіка. оцінювання тем (1-2) (робота на заняттях 1-2): робота на заняттях (усне опитування, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач); контроль змістового модуля 2 (складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач)	34 (40 %)

<p>Змістовий модуль 2: Макроекономіка та мікроекономіка, фармацевтична галузь в умовах глобалізації економіки</p> <p>- оцінювання тем (3-6) (робота на заняттях 3-6): робота на заняттях (усне опитування, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач);</p> <p>- контроль змістового модуля 2 (складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач)</p>	51 (60 %)
---	-----------

Самостійна робота здобувачів вищої освіти оцінюється під час поточного контролю та під час контролю змістового модуля

16. Політики освітньої компоненти:

Політика щодо академічної доброчесності. Ґрунтується на засадах академічної доброчесності, наведених в ПОЛ «Про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату у НФаУ». Списування при оцінюванні успішності здобувача вищої освіти під час контрольних заходів на практичних заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття (ПОЛ «Про організацію освітнього процесу НФаУ») згідно з розкладом (<https://nuph.edu.ua/rozklad-zanyat/>), дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про відпрацювання студентами пропущених навчальних занять та порядок ліквідації академічної різниці в навчальних планах у НФаУ» згідно з встановленим на кафедрі графіком відпрацювань пропущених занять. Підвищення рейтингу та ліквідація академічної заборгованості з освітньої компоненти здійснюється відповідно до порядку, наведеного в ПОЛ «Про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у НФаУ». Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених кафедрою для виконання видів письмових робіт з освітньої компоненти. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітньої компоненти (апеляцій). Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітньої компоненти, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про оскарження результатів семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти у НФаУ».

17. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення дисципліни:

<p>Обов'язкова література</p>	<p>1. <i>Організація та економіка фармації. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення : нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова та ін.; за ред. А. С. Немченко. – Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2015. – 360 с.</i></p> <p>2. <i>Організація та економіка фармації. Ч. 2. Системи обліку в фармації : нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, О. П. Гудзенко та ін.; за ред. А. С. Немченко. – Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 416 с.</i></p> <p>3. <i>Організація та економіка фармації. Ч. 3. Основи економіки фармації : нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, Г. Л. Панфілова, В. М. Назаркіна та ін.; за ред. А. С. Немченко. – Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 272 с.</i></p> <p>4. <i>Організація та економіка охорони здоров'я: Навчальний посібник / Голованова І.А., Бєлікова І.В., Ляхова Н.О. Полтава. 2021. -256с.</i></p>
<p>Додаткова література для поглибленого</p>	<p>1. <i>Економічна теорія : підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін. ; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2017. 608 с.</i></p>

<p>вивчення освітньої компоненти</p>	<p>2. Уразов А. У. Основи економічної теорії. / А. У. Уразов, І. В. Вікарчук . К. : Центр навчальної літератури, 2019. 312 с.</p> <p>3. Захожай К.В. Принципи побудови Державного бюджету України: процесно-системний підхід. // Проблеми економіки – 2017. - № 3. – С.47-54.</p> <p>4. Білинська, М. М. Політика та управління в секторі економіки та фінансування системи охорони здоров'я в Україні: навчальний посібник / М. М. Білинська, Н. О. Васюк, С. Г. Бойко; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, каф. соц. і гуманітар. політики. - К.: НАДУ, 2017. - 106 с.</p> <p>5. Міфи про охорону здоров'я. Як не помилитися, реформуючи медичну систему / Генрі Міңцберг. - Київ : Наш формат, 2019. - 230 с.</p> <p>6. Драгунов, Д. М. Фінансові інструменти стратегічного розвитку сфери охорони здоров'я в умовах цифрової економіки : дис. ... д-ра філософії : 072 / Д. М. Драгунов. - Чернігів, 2021. - 272 с.</p> <p>7. Bernd Rechel, Anna Maresso, Anna Sagan. Organization and financing of public health services in Europe. Country reports. European Observatory on Health Systems and Policies, 2018; 148.</p>
<p>Актуальні електронні інформаційні ресурси (журнали, сайти тощо) для поглибленого вивчення освітньої компоненти</p>	<p>1. Законодавство України - http://zakon.rada.gov.ua/</p> <p>2. Інформаційна система „Компендіум” - http://compendium.com.ua//</p> <p>3. Інформаційна система „Лікарські засоби” (Моріон). http://pharmbase.com.ua/</p> <p>4. Інформаційно-пошукова система «Електронний формуляр» http://www.dec.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=301&Itemid=622&lang=uk</p> <p>5. Державний реєстр ЛЗ (Експертний центр ЛЗ) http://www.drlz.kiev.ua/</p> <p>6. Довідник лікарських засобів http://www.drlz.kiev.ua/</p> <p>7. Державний реєстр медичної техніки та ВМП http://portal.diklz.gov.ua/PublicSite/PUB/VMList.aspx</p> <p>8. Національний перелік ОЛЗ та ВМП (МОЗ України). http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_naclist/</p> <p>9. Реєстр місць здійснення діяльності з оптової та роздрібною торгівлі ЛЗ (Держлікслужба) http://portal.diklz.gov.ua/PublicSite/TradeLicense/TradeLicenseList.aspx</p> <p>10. Реєстр оптово-відпускних цін на ЛЗ http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_prices_drugs/</p> <p>11. Держ. реєстр харчових продуктів спеціального дієтичного споживання, функціональних харчових продуктів та дієтичних добавок http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_foodstuffanddietary/</p> <p>Репозитарій НФаУ https://dspace.nuph.edu.ua/</p>
<p>Система дистанційного навчання Moodle</p>	<p>Основи економіки в охороні здоров'я https://pharmel.kharkiv.edu/moodle/course/view.php?id=4320#section-0</p>

18. Технічне й програмне забезпечення освітньої компоненти: персональний комп'ютер (ноутбук), Zoom, Moodle, інформаційно-пошукові системи